

CRNA GORA
MINISTARSTVO PRAVDE

**ANALIZA RADA NOTARA SA POSEBNIM OSVRTOM NA RAD U OSTAVINSKIM
PREDMETIMA**

Podgorica, jun 2016. godine

Uvod

Strategijom reforme pravosuđa 2014-2018, pratećim Akcionim planom 2014-2016. godina za njenu implementaciju i mjerama iz Akcionog plana za Poglavlje 23, predviđena je izrada Analize rada notara sa posebnim osvrtom na rad u ostavinskim predmetima. U skladu sa mjerama definisanim navedenim strateškim dokumentima Programom rada Vlade za II kvartal 2016 godine predviđeno je usvajanje Analize rada notara sa posebnim osvrtom na rad u ostavinskim predmetima.

Od početka rada notara 25. jula 2011. godine rad notara je bio predmet analize. Rađena je Analiza rada notarske službe u Crnoj Gori za period od 25. jula 2011. godine do 31.12.2012. godine koju je Vlada usvojila na sjednici od 9. maja 2013. godine. Jedan od zaključaka ove analize bio je da Ministarstvo pravde sa predsjednicima sudova sagleda mogućnosti dodjele u nadležnost nespornih ostavinskih predmeta notarima. Nadalje, rad notara bio je predmet Analize uticaja reforme izvršnog postupka i uvođenja notarijata na unapređenje poslovnog ambijenta koju je Vlada usvojila na sjednici od 27. juna 2013. godine.

Poseban dio Analize za potrebe racionalizacije pravosudne mreže koju je Vlada usvojila na sjednici od 28. decembra 2015. godine bio je dio "III Uticaj rada notara i javnih izvršitelja na radno opterećenje sudija".

U skladu sa prethodno navedenim predmet ove analize je sagledavanje rada notara za 2013. 2014. i 2015. godinu sa posebnim osvrtom na rad notara u vezi vođenja postupaka raspravljanja zaostavštine koja nadležnost im je data od 1. maja 2015. godine u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku ("Službeni list CG", broj 20/15). Kako je Zakonom o notarima kao osnovnim organizacionim zakonom za uspostavljanje i rad notara, propisano, da sud može notaru da povjeri određene poslove kao što su popis i procjena zaostavštine, čuvanje ostavinskih isprava, novca, hartija od vrijednosti ili dragocjenosti kao i druge poslove određene posebnim zakonom, Ministarstvo pravde je, obzirom na dosadašnji rad notara ocijenilo, da su se stekli uslovi da se notarima dodjeli nadležnost za vođenje postupka raspravljanja zaostavštine (nesporni ostavinski postupak), čime bi došlo do još većeg rasterećenja sudova i smanjenja broja sudija s jedne strane, a sa druge strane brže i efikasnije rješavanje ove vrste predmeta, što je i jedan od zaključaka Analize za potrebe racionalizacije pravosudne mreže sudova koju je Vlada usvojila 14. februara 2013. godine i Plana za potrebe racionalizacije iz juna 2013. godine. Iz navedenog proizilazi da je ovom analizom obuhvaćen period 1. maj 2015. do 1. maj 2016. godine rada notara na ostavinskim predmetima i sagledana prva godina povjeravanja ostavinskih predmeta od strane suda notarima, njeni efekti za građane, kao i rasterećenje sudova.

U radu na ovoj analizi korišćeni su podaci koji su dobijeni od Notarske komore, kao i izvještaji o radu sudova za period 2013-2015. godine.

I. Opšte napomene

Zakonom o notarima („Službeni list CG“, br. 68/05 i 49/08) uređuju se poslovi notara, organizacija notarske službe, uslovi za obavljanje i razlozi za prestanak notarske djelatnosti, nadzor nad radom notara, disciplinska odgovornost notara i druga pitanja od značaja za obavljanje notarske djelatnosti.

Notar je ovlašten da vrši sljedeće poslove:

- 1) sastavlja notarske akte;
- 2) prima u depozit isprave, novac, hartije od vrijednosti i druge predmete;
- 3) po nalogu suda vrši poslove povjerene ovim zakonom i vrši i druge poslove povjerene posebnim zakonom.

Notarski akti su akti o pravnim poslovima, izjavama volje i činjenicama koje, u okviru svoje nadležnosti, sastavlja notar (notarski zapis), zapisnici o pravnim radnjama i činjenicama kojima prisustvuje notar (notarski zapisnik), potvrde o činjenicama koje potvrđuje notar (notarska potvrda) i ovjere prepisa, potpisa i drugih podataka (notarska ovjera).

Notarski akt predstavlja javnu ispravu, ako su prilikom njegovog sastavljanja ispoštovani bitni elementi forme propisane zakonom.

Sud može notaru povjeriti sljedeće poslove:

- 1) popis i procjenu zaostavštine;
- 2) čuvanje ostavinskih isprava, novca, hartija od vrijednosti ili dragocjenosti i vrši druge poslove određene posebnim zakonima.

U formi notarskog zapisa obavezno se sačinjavaju:

- 1) bračni ugovor i ugovori o imovinskim odnosima između bračnih drugova i između lica koja žive u vanbračnoj zajednici;
- 2) ugovori o raspolaganju imovinom maloljetnih lica i lica koja nemaju poslovnu sposobnost, čiji predmeti su nepokretnosti ili vrednije pokretne stvari i prava;
- 3) ugovori o raspodjeli i ustupanju imovine za života, ugovori o doživotnom izdržavanju i nasljedničke izjave;
- 4) ugovori o kupovini sa zadržavanjem prava vlasništva;
- 5) obećanja poklona i ugovori o poklonima u slučaju smrti;
- 6) pravni poslovi čiji je predmet prenos ili sticanje svojine ili drugih stvarnih prava na nepokretnostima.

Forma notarskog zapisa za pojedine pravne poslove može biti predviđena i drugim zakonima.

Zakon o notarima propisuje da se za teritoriju opštine na svakih započelih 15.000 stanovnika odredi po jedno notarsko mjesto. Ukupan broj predviđen Pravilnikom o broju mjesta i službenim sjedištima notara za teritoriju Crne Gore je 65 notara. Imenovanih notara je 50. Slijedi, tabelarni pregled predviđenih i imenovanih notara po opštinama i područjima osnovnih sudova.

Tabela 1

PODRUČJE OSNOVNOG SUDA		BROJ PREDVIĐENIH MJESTA NOTARA	OPŠTINA	BROJ IMENOVANIH NOTARA
1	Bar	5	Bar	5
2	Berane	4	Berane	2
			Andrijevića	-
3	Bijelo Polje	5	Bijelo Polje	3
			Mojkovac	-
4	Danilovgrad	2	Danilovgrad	2
5	Žabljak	2	Žabljak	-
			Šavnik	-
6	Kolašin	1	Kolašin	-
7	Kotor	11	Kotor	4
			Budva	4
			Tivat	3
8	Nikšić	7	Nikšić	4
			Plužine	-
9	Plav	1	Plav	-
10	Pljevlja	3	Pljevlja	1
11	Podgorica	15	Podgorica	15
12	Rožaje	2	Rožaje	1
13	Ulcinj	2	Ulcinj	2
14	Herceg Novi	3	Herceg Novi	3
15	Cetinje	2	Cetinje	1
	UKUPNO	65		50

Od početka rada notarske službe, suočeni smo sa nezainteresovanošću kandidata za imenovanje u sjevernim opštinama, kao što su Andrijevića, Plav, Žabljak, Šavnik, Plužine, Kolašin i Mojkovac, pa je funkcionisanje notarske službe u tim opštinama obezbjeđeno na način što notari imenovani za druga područja obavljaju djelatnost i na tim područjima. Ministarstvo pravde je raspisalo sedam konkursa na kojima se nijedan kandidat nije prijavio za imenovanje za navedena područja, a i nema interesovanje ni za polaganje notarskog ispita iz ovih opština što je i uslov za imenovanje. S druge strane, početak rada notarske službe bio je suočen i sa problemima u funkcionisanju, naročito na područjima sa povećanim obimom privredne djelatnosti, kao što su Budva, Bar, Podgorica, Tivat i Kotor, u cilju ubrzanja obavljanja poslova notara i efikasnijeg ostvarivanja potreba građana i unapređenja poslovnog ambijenta izmijenjen je Pravilnik o broju mjesta i službenim sjedištima notara, na način što je u Kotoru povećan broj notarskih mjesta i to: za područje Osnovnog suda za šest notarskih mjesta, za područje Osnovnog suda Bar za dva notarska mjesta i za područje Osnovnog suda Podgorica za tri notarska mjesta.

U odnosu na broj notara koji je dat u tabeli, ukazujemo da je Odlukom ministra pravde broj 01-3843/16 od 11.04.2016 godine, imenovano pet notara za područja osnovnih sudova i to za: Podgoricu dva notara, Tivat jedan notar, Berane jedan notar, Herceg Novi jedan notar i Danilovgrad jedan notar, čiji početak rada se očekuje do kraja juna ove godine, u skladu sa zakonskom procedurom.

II. Pregled rada notara

U skladu sa ovlaštenjima datim Zakonom o notarima i Pravilnikom o radu notara pod poslovnom oznakom „UZZ“ kod notara vode se svi akti koje je sastavio notar: zapisi, zapisnici i potvrde, kao i sve druge notarske radnje izvršene u skladu sa odredbama zakona, a pod poslovnom oznakom “OVP” vode se predmeti: ovjera prepisa, potpisa, izvoda i prevoda koje vrši notar.

Slijedi tabelarni prikaz preduzetih radnji od strane notara i to: za UZZ (svi pravni poslovi kojima se stiče ili prenosi pravo svojine); OVP (ovjere potpisa, prepisa, prevoda i izvoda) za period od 1. januara 2013 do 1.maja 2016 godine.

Tabela 2

Područje osnovnog suda	UZZ	OVP	Broj notara po područjima osnovnih sudova	Broj zaposlenih u notarskim kancelarijama
Bar	8.043	43 083	5	17
Berane	3.378	5 178	1	5

Bijelo Polje	4.648	12 597	3	7
Danilovgrad	1.669	4 154	1	3
Kotor	22.091	90391	11	38
Nikšić	6.997	37 714	4	11
Podgorica	26.119	140 788	13	53
Pljevlja	1.421	3 197	1	4
Rožaje	1.785	11 242	1	3
Herceg Novi	5.801	29 434	2	9
Cetinje	1.851	6 077	1	4
Ulcinj	3.109	13 083	2	5
UKUPNO	86.912	396.938	44	163

Podaci su dati po područjima osnovnih sudova u ukupnom broju, i na taj način je dat prikaz njihovog angažovanja kao i obim posla. Iz gore navedene tabele može se uočiti da notari koji obavljaju svoju djelatnost u južnim opštinama u značajnoj mjeri su angažovaniji u odnosu na notare koji obavljaju djelatnost u sjevernim opštinama, koji se ogleda u broju preduzetih radnji, što se reflektuje i na prihod notara. Prema podacima koji se odnose na broj ovjera, može se ocijeniti da sve veći broj građana traži usluge notara da vrše ovjere potpisa, prepisa i prevoda, pa su i na taj način sudske službe nadležne za ovjere u mnogome rasterećene od tog dijela posla. Takođe, kao što se može vidjeti iz tabele, svaka kancelarija ima od tri do deset zaposlenih lica (saradnici i administrativna lica), te se može ocijeniti da se uvođenjem notarske službe podstakla i privatna inicijativa u zapošljavanju lica.

III. Rad notara u ostavinskim predmetima

U cilju rasterećenja sudova, kao i bržeg i efikasnijeg rješavanja ostavinskih predmeta, izmjenama Zakona o vanparničnom postupku („Službeni list CG“, br. 27/06 i 20/15), članom 94 je uvedena obavezna nadležnost notara kao povjerenika suda u postupcima raspravljanja zaostavštine, s tim što bi se u slučaju pojavljivanja spora u odnosu na pravo ili u odnosu na činjenice, predmet vraćao na nadležnost sudu. Isključiva nadležnost suda je samo u slučajevima kada je potrebno postaviti privremenog staraoca zaostavštine, kada je istaknut zahtjev za izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika, ili kada je potrebno odrediti mjere obezbjeđenja zaostavštine. Nadalje, zakon je propisao mogućnost izjave prigovora protiv rješenja notara donijetog u postupku raspravljanja zaostavštine i po tom prigovoru odlučuje sud koji je povjerio postupak.

Od dana primjene ovog zakona tj. od 01.maja 2015. godine do 1. maja 2016. godine, broj povjerenih ostavinskih predmeta, broj vraćenih predmeta sudu u skladu sa članom 94 stav 4 Zakona o vanparničnom postupku i broj prigovora protiv rješenja notara, po područjima osnovnih sudova je kako slijedi:

Tabela 3

Osnovni sud	Broj povjerenih predmeta	Broj završenih predmeta na dan 1. maj 2016.	Broj predmeta u radu na dan 1. maj 2016.	Broj prigovora	Broj vraćenih predmeta u skladu sa članom 94 stav 4
Bar	457	361	94	3	2
Berane	637	430	207	2	-
Bijelo Polje	568	442	125	2	1
Danilovgrad	150	74	76	1	-
Žabljak	-	-	-		
Kolašin	-	-	-		
Kotor	556	423	125	4	8
Nikšić	621	493	124	4	4
Plav	103	39	64	-	-
Pljevlja	470	438	32	2	-
Podgorica	1 126	769	355	9	2
Rožaje	146	81	65	-	-
Ulcinj	236	163	73	2	-
Herceg Novi	323	209	113	2	1
Cetinje	108	63	45	-	-
Ukupno	5.501	3.985	1498	31	18

Dakle, iz tabelarnog prikaza može se vidjeti da je od 1. maja 2015. godine do 1. maja 2016 godine , broj povjerenih ostavinskih predmeta notarima od strane sudova je 5.501 predmet, od čega je završeno 3.985 predmeta, dok je 1.498 predmeta u radu ili su donijeta rješenja, ali je u toku rok za podnošenje prigovora te se nakon njegovog isteka očekuje njihovo vraćanje sudu. Takođe, može se vidjeti da je izjavljen 31 prigovor, a u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku član 94 stav 4 vraćeno je 18 predmeta sudovima.

Osnovni sudovi u Kolašinu i Žabljaku ne povjeravaju ostavinske predmete iz razlog što je članom 235 b Zakona o vanparničnom postupku propisano, da na područjima osnovnih sudova gdje nijesu imenovani notari postupak raspravljanja zaostavštine sprovode sudovi do imenovanja notara za područje tih sudova.

Slijedi uporedni pregled godišnjeg priliva, riješenih, neriješenih i prenesenih ostavinskih predmeta u osnovnim sudovima po godinama (2012.g,2013.g,2014g.) prema godišnjim izvještajima Sudskog savjeta o radu osnovnih sudova u ostavinskim predmetima :

Tabela 4

Pregled po godina predemta kod osnovnih sudova	Broj primljenih ostavinski predmeti na početku	Broj prenijetih predmeta iz prethodnih godina	Ukupno u radu ostavinskih predmeta	Broj riješenih predmeta u toku godine	Broj predmeta koji su ostali neriješenih na kraju godine
2012.	5.473	1.894	7.367	5.737	1.630
2013.	5.983	1.630	7.613	6.009	1.604
2014	6.402	1.604	8.006	6.326	1.684

Prateći primjenu zakona u pogledu povjeravanja ostavinskih predmeta notarima od strane sudova predstavnici Notarske komore, ukazali su Ministarstvu pravde na određene poteškoće i probleme sa kojima se notari susrijeću u radu, a koji umnogome otežavaju postupanje notara u povjerenim predmetima. Problemi se prvenstveno odnose na stupanje u kontakt sa nasljednicima, zbog nepotpunih podataka u spisima predmeta koji se odnose na adresu nasljednika, ili nemogućnost da se na navedenim adresama u spisima predmeta ili adresama dostavljenim od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, izvrši uredna dostava poziva za ročište za raspravljanje zaostavštine. Takođe, jedan od problema je što u određenom broju predmeta nije bila sadržana dokumentacija koja je potrebna da bude priložena uz predlog kojim se inicira postupak raspravljanja zaostavštine, a njeno pribavljanje zahtijeva vrijeme, koje usled poteškoća da se izvrše uredne dostave poziva nasljednicima dovode do toga da se u određenom broju predmeta prekoračuje rok predviđen zakonom za postupanje, odlučivanje i vraćanje povjerenih predmeta sudu.

Iz navedenog može se konstatovati da se povjeravanjem notarima da vode postupak raspravljanja zaostavštine postigao cilj uvođenja zakonskih rješenja u smislu rasterećenja sudova od nespornih ostavinskih predmeta, da je postupak raspravljanja zaostavštine u velikom broju brz i efikasan i da se u prosjeku do 60 dana završava veći broj predmeta, te da je broj prigovora neznatan u odnosu na broj predmeta, što ukazuje da su notari postupali u ostavinskim predmetima efikasno i profesionalno.

IV. Nadzor nad zakonitošću rada notara

Zakonom o notarima propisan je nadzor nad zakonitošću obavljanja poslova notara i to sa tri aspekta, od strane Ministarstva pravde, suda i od strane Notarske komore.

4.1. Nadzor nad zakonitošću obavljanja poslova notara od strane Ministarstva pravde

U okviru ovlašćenja u vršenju nadzora, Ministarstvo pravde može da:

- 1) izvrši pregled poslovanja notara;
- 2) predlaže vođenje disciplinskog postupka protiv notara;
- 3) obavlja pregled poslovanja organa Komore;

4) preduzme i druge mjere nadzora u skladu sa zakonom, a naročito u vezi sa Pravilnikom o radu notara, ("Službeni list CG", br. br. 30/09 i 36/13), čijom primjenom se obezbjeđuje uredno i blagovremeno vršenje notarskih poslova, administrativno-tehničkih i drugih poslova značajnih za notarsku službu.

Imajući u vidu značaj notarske službe kao javne službe kao i činjenicu, da je notar lice koje uživa javno povjerenje, ovlašćeni službenici Ministarstva pravde su, u periodu 2013-2015. godina dali prioritet nadzoru nad zakonitošću obavljanja poslova notara i izvršili dva redovna nadzora u svim notarskim kancelarijama.

U okviru pregleda poslovanja notara posebna pažnja je usmjerena na notarske zapise. Notarski zapisi, u dosadašnjoj praksi, se najvećim dijelom odnose na: ugovore o prodaji nepokretnosti, ugovore o poklonu, ugovore o hipoteci, anekse ugovora, založne izjave, punomoćja itd. Svi notarski zapisi koji su bili predmet nadzora sadržali su podatke iz člana 51 Zakona o notarima (lično ime notara, njegovo sjedište i izjavu da postupa u svojstvu notara; lično ime, datum i mjesto rođenja, adresu i jedinstveni matični broj učesnika, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika, a za pravno lice njegov naziv i sjedište, broj rješenja o upisu u registar, lično ime i adresu njegovog zastupnika; broj isprave na osnovu koje je utvrđen identitet učesnika kao i naziv organa koji je izdao ispravu; tekst pravnog posla sa oznakom eventualnih punomoćja i drugih isprava koje se prilažu; mjesto, datum i čas sastavljanja notarskog zapisa; izjavu da su učesnici razumjeli sadržinu pravnog posla i da su saglasni sa zapisom koji je sastavio notar, te potpise učesnika i notara i pečat i štambilj notara.

Nadalje, svi zapisi bili su u formi notarskog akta iz člana 37 Zakona o notarima koja se odnosi na prazna mjesta, oznake brojeva i skraćenice. U prilogu notarskog akta sadržane su isprave koje su sastavni dio pravnog posla (prepis posjedovnog lista u originalu, fotokopije ličnih karata, ugovori o kreditu, nalaz vještaka i zabilješka o izdavanju otpravka itd.).

U odgovarajućim spisima su sadržani i dopisi Upravi za nekretnine za upis prava na nepokretnosti i Poreskoj upravi, kao i Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, u skladu sa Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma («Sl. List CG» br. 33/14).

Svi notarski akti koji su bili predmet nadzora sadržali su odredbu o naknadi za rad i naknadi troškova obračunatoj prema Tarifi o nagradama i naknadama za rad notara sa PDV-om i ukupni iznos koji se naplaćuje.

Na omotu svakog predmeta je oznaka upisnika i broj zapisa, imena stranaka, datum arhiviranja i rok čuvanja a na unutrašnjoj strani je popis spisa. Na svakoj stranici su skraćeni potpisi a na kraju zapisa je puni potpis stranaka kao i potpis i pečat notara.

Predmeti su uredno i po redosljedu odloženi u registratorima i nalaze se u arhivi notara.

Nadzorom je utvrđeno, da se upisnici vode uredno sa popisom svih podataka, shodno Pravilniku o radu notara.

Na osnovu izvršenih nadzora utvrđeno je, da notari obavljaju notarsku službu u skladu sa Zakonom o notarima. U posmatranom periodu nijesu utvrđene nepravilnosti koje bi imale za posljedicu podnošenje predloga za pokretanje disciplinskog postupka od strane Ministarstva pravde, za razliku od prethodnog perioda (2011-2012) kada su notari počeli sa radom i kad je Ministarstvo pravde u toku redovnog nadzora uočilo nepravilnosti i pokrenulo dva disciplinska postupka koji su okončani i to prema jednom

notaru zabranom vršenja djelatnosti na deset mjeseci, a prema drugom notaru zabranom vršenja djelatnosti na dva mjeseca.

4.2. Nadzor nad zakonitošću obavljanja poslova notara od strane suda

Nadzor nad zakonitošću obavljanja poslova notara u vezi sa predmetima koje notaru povjeri sud ima predsjednik suda na čijem se području nalazi sjedište notara, a koji može da:

- 1) odredi pregled poslovanja notara ili zamjenika notara u tim predmetima;
- 2) predloži Ministarstvu da izvrši pregled cjelokupnog poslovanja notara, odnosno zamjenika notara i
- 3) predloži vođenje disciplinskog postupka protiv notara, odnosno zamjenika notara.

Slijedi pregled nadzora osnovnih sudova prema podacima dobijenim od osnovnih sudova.

Tabela 5

Naziv suda	Broj notara	Izvršen nadzor	Nema primjedbi na rad notara	Primjedbe na rad notara
Osnovni sud u Baru	5	Nije	Notari u skladu sa zakonom svakih šest meseci dostavljaju sudu izvještaj o povjerenim postupcima za raspravljanje zaostavštine. Nijesu zapažene nepravilnosti nije bilo pritužbi, a podnijet je samo jedan prigovor.	/
Osnovni sud u Beranama	1	Da	Nije bilo zahtjeva za izuzeće, oduzimanja povjerenih predmeta, odbijanja sprovođenja postupka, niti izjavljenih prigovora na donesena rješenja.	Notaru je naloženo, da predmete u kojima je postupak pravosnažno okončan vrati Sudu u izvorniku, a da u svojoj arhivi zadrži prepise spisa, te da svakih 6 mjeseci dostavlja izvještaj o toku postupka u ostavinskim pedmetima, kao i izvještaj o razlozima zbog kojih nije okončan postupak u roku od 60 dana od dana njihovog povjeravanja.

Osnovni sud u Bijelom Polju	3	Da	Notari, kao povjerenici u zaduženim predmetima obavljaju djelatnost u skladu sa zakonom i u njihovom postupanju nema nepravilnosti.	/
Osnovni sud u Danilovgradu	1	Da	U radu i postupanju notarke u povjerenim predmetima nijesu utvrđene nepravilnosti.	/
Osnovni sud u Žabljaku	/	/	/	/
Osnovni sud u Kolašinu	/	/	/	/
Osnovni sud u Kotoru	/11	Da	U radu notara nijesu primijećene nikakve nepravilnosti, niti nezakonito postupanje i propusti.	/
Osnovni sud u Nikšiću	4	Da	Postupili po nalogu i dostavili izvještaj o toku postupka za drugu polovinu 2015.	Kod svih notara, utvrđene su samo manje nepravilnosti, (nepopisivanje i nepovezivanje predmeta), i nedostavljanje šestomjesečnih Izvještaja predsjedniku Suda. Naloženo im je da svakih šest mjeseci dostavljaju Izvještaj o toku postupaka i da predmete uredno popisuju i povezuju.
Osnovni sud u Plavu	/	Nije	/	Notar nije sam dostavljao Sudu Izvještaj o povjerenim ostavinskim predmetima, pa je predsjednik zatražio isti. Postupajući po zahtjevu notar je dostavio izvještaj ali je

				predsjednik nakon dobijanja novog izvještaja planirao vršenje preglada.
Osnovni sud u Pljevljima	1	Da	U radu notara na predmetima povjerenim od Suda nijesu utvrđene nepravilnosti ni propusti	/
Osnovni sud u Podgorici	13	Nije	U radu notara, koji je provjeravan kroz izvještaje o radu i kontrolom završenih predmeta, nije nađen osnov za preduzimanje zakonskih mjera protiv notara, a bila je samo jedna neosnovana pritužba.	/
Osnovni sud u Rožajama	1	Da	/	U nadzoru kod notara je uočeno, da se u nezavršenim predmetima ne nalaze dokazi o pozivanju učesnika radi uzimanja nasljedničke izjave. Takođe, Notar ne obavještava Sud nakon isteka roka od 60 dana o razlozima zbog kojih isti nijesu završeni. Notaru je ukazano na obavezu obavještavanja Suda, što je učinio u 2015 godini, za predmete koji su mu povjereni.

Osnovni sud u Ulcinju	2	Nije	Notari dostavljaju izvještaje Sudu. U dosadašnjem radu nijesu zapažene nepravilnosti u vezi tih postupanja i nema pritužbi.	/
Osnovni sud u H. Novom	2	Nije	Nije bilo pritužbi	/
Osnovni sud u Cetinju	1	Da	Notar u svim predmetima koji su u radu postupa u skladu sa zakonom.	/

Na osnovu podataka iskazanih u datoj tabeli, može se konstatovati da su predsjednici osam osnovnih sudova vršili neposredan nadzor nad radom notara na predmetima raspravljanja zaostavštine, koje sud povjerava notarima, dok je pet predsjednika sudova vršilo nadzor preko izvještaja koje notari dostavljaju i preko završenih predmeta koje notari vraćaju sudovima.

Većina notara u posmatranom periodu radila je u skladu sa zakonom i prilikom nadzora nijesu primijećene nepravilnosti, niti nezakonito postupanje i propusti, tako da predsjednici sudova nijesu imali primjedaba na njihov rad. Pored toga, u skladu sa zakonom su svakih šest meseci dostavljali sudu Izvještaj o povjerenim predmetima za raspravljanje zaostavštine. Osim toga, nijesu zapažene nepravilnosti niti ima pritužbi, a podnijet je samo mali broj prigovora.

U slučajevima gdje su uočene nepravilnosti, uglavnom su kod malog broja notara i neznatne su, više su formalnog karaktera, a na iste su predsjednici sudova već ukazali tako da su neke i otklonjene.

4.3. Nadzor nad zakonitošću obavljanja poslova notara od strane Notarske komore

Neposredni nadzor nad poslovanjem notara vrši Komora, koja u okviru ovlašćenja može pregledati spise i evidenciju notara, poslovanje sa ispravama preuzetim na čuvanje kao i poslovanje sa preuzetim novcem, hartijama od vrijednosti i dragocjenostima i da naredi notarima da poslovanje uskladi sa propisima, odnosno da dokumentaciju dovede u red.

Notarska Komora u skladu sa navedenim ovlašćenjima nije samostalno vršila nadzor, ali je preko svog predstavnika iz reda notara, tokom 2014. godine, vršila neposredni nadzor nad zakonitošću obavljanja poslova kod većine notara zajedno sa ovlašćenim službenicima Ministarstva pravde.

V. Notarska Komora

Notarsku komoru Crne Gore čine ukupno 50 notara od predviđenih 65 notara i dva zaposlena lica koja vrše administrativno tehničke poslove za potrebe Notarske Komore.

Notarska komora je donijela sve unutrašnje akte i to: Statut Notarske komore; Pravilnik o radu Skupštine; Pravilnik o radu Upravnog Odbora; Odluku o članarini; Kodeks notarske etike i Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti, formirala unutrašnja tijela za kontrolu i nadzor kao i druge organe za nesmetano funkcionisanje komore.

U skladu sa Zakonom o nasljeđivanju („Službeni list CG“ broj 74/2008), Ministarstvo pravde je donijelo Pravilnik o registru testamenata, koji vodi Notarska komora. U Registar se evidentiraju činjenice o sačinjavanju, čuvanju i proglašenju testamenata na osnovu prijave nadležnog suda, notara, advokata, diplomatsko-konzularnog predstavništva i lica koja su sačinila testament. Sud ili notar u postupku sprovođenja ostavinskih postupaka, dužni su zatražiti podatke iz Registra i lice koje ima legitiman interes, na osnovu zahtjeva koji se podnosi Notarskoj Komori.

Notarska Komora u kontinuitetu organizuje seminare sa aktuelnim temama koje se tiču njihovog rada, radi zauzimanja jedinstvenih stavova po određenim pitanjima.

U odnosu na edukacije notara može se istaći njihova puna angažovanost posebno na temu vođenja ostavinskih postupaka od strane notara u kojem pravcu je Notarska komora Crne Gore organizovala tokom 2013.god, 2014. god. i 2015. godine tri obuke, a u 2015. godini organizovane su po tri radionice na regionalnom principu.

Iz svega predhodno navedenog se može utvrditi, da se Notarska komora Crne Gore maksimalno angažovala u pogledu organizacije edukacije notara na temu vođenje ostavinskih postupaka od strane notara, te da su crnogorski notari spremni dočekali preuzimanje istih.

U cilju kvalitetnog i ažurnog rada notarske službe od početka njenog rada Ministarstvo pravde u saradnji sa Notarskom komorom u više navrata je organizovalo i dalje organizuje sastanke sa predstavnicima Uprave za nekretnine. U skladu sa Akcionim planom za poglavlje 23, Akcionim planom za implementaciju Strategije reforme pravosuđa 2014 -2016, ministar pravde je formirao Radnu grupu od predstavnika ministarstva pravde i Notarske Komore, čiji je zadatak izrada predloga informacionog rješenja za elektronsko umrežavanje notarskih kancelarija međusobno i sa evidencijom Uprave za nekretnine. U tom cilju, Notarska Komora je uradila softver, ali iz tehničkih razloga Uprave za nekretnine, sistem još nije profunkcionisao.

Notarska komora je uz podršku Ministarstva pravde postala punopravan član Međunarodne unije notara kao 82 članica Unije, iz čega proizilazi da Notarska komora ima odgovarajući pravni okvir koji omogućava dobro unutrašnje uređenje.

VI. Uticaj na Budžet

Za period od 1. januara 2013. godine do 31. decembra 2015. godine notari su po osnovu poreza na dohodak, poreza i doprinosa za zaposlene i PDV-a Budžetu Crne Gore uplatili iznos od 5.782,888,22 eura.

VII. Ocjena stanja

Uvođenjem notarijata kao dijela pravnog sistema, povećao se stepen pravne sigurnosti u poslovima sticanja ili prenosa prava svojine. Uvođenjem notarijata, praktično je eliminisana mogućnost da neovlašćeno lice zaključi pravni posao za koji je kao obavezna propisana forma notarskog zapisa. Mogućnost za višestruku prodaju svedena je na minimum, posebno iz razloga što Uprava za nekretnine, kroz primjenu člana 12 stav 3 Zakona o državnom premjeru i katastru, upisuje broj zahtjeva i vrijeme podnošenja zahtjeva u listu nepokretnosti, obzirom da prvenstvo upisa zahtjeva za upis nekog prava na nepokretnostima ima veoma značajnu ulogu u obezbjeđivanju tog prava.

Notarska služba kao javna služba od početka rada u velikoj mjeri je ispunila ciljeve koji su joj postavljeni. Spriječene su mnoge negativne pojave u oblasti prometa nekretnina, država je naplatila poreze i druge javne prihode, Takođe, uvođenjem notarske službe podstakla se i privatna inicijativa u zapošljavanju lica, obzirom da je u svakoj notarskoj kancelariji zaposleno u prosjeku tri do deset lica (saradnici i administrativna lica), pa i sa tog aspekta imamo pozitivan uticaj uvođenja notarijata.

U cilju obezbjeđivanja potpune pravne sigurnosti imajući u vidu dodadašnji rad notara potrebno je umrežavanje notara sa registrima organa državne uprave (Upravom za nekretnine, Centralnim registrom Privrednih subjekata), kako bi se omogućio direktan pristup svim bazama podataka u trenutku sačinjavanja pravnog posla pri čemu notar pristupom određenoj aplikaciji, vrši rezervaciju odnosno dalju blokadu nepokretnosti koja je predmet pravnog posla, prije nego što se zaključi ugovor i na taj način onemogućiti višestruku prodaju.

U odnosu na ostavinske predmete moguće je dati zaključak u odnosu na kvantitet rada na osnovu brojčanih podataka koji su dati u analizi iz kojih se vidi da notari ažurno rješavaju ostavinske predmete i u najvećem broju predmeta poštuju rokove od 60 dana za okončanje ostavinskog postupka. U pogledu kvaliteta rada notara u ostavinskim predmetima potrebno je, u narednom periodu pratiti broj izjavljenih prigovora i nadzorna ovlašćenja sudova u odnosu na rad notara, imajuću u vidu da je prošlo godinu dana od početka rada notara u ostavinskim predmetima.

U budućem periodu treba sprovoditi kontinuirani nadzor nad radom notara od strane Ministarstva pravde, Notarske komore i sudova u cilju jačanja kvaliteta i efikasnosti rada notara.

Takođe, treba nastojati da se popune upražnjena mjesta notara u opštinama za koje nijesu imenovani notari na način što treba raditi na promovisanju notarske djelatnosti u ovim opštinama i na taj način podstaći polaganje notarskog ispita i imenovanja notara za opštine Andrijevića, Plav, Žabljak, Šavnik, Plužine, Kolašin i Mojkovac, kao i u drugim opštinama u kojim nijesu popunjena sva upražnjena mjesta.

REZIME

Strategijom reforme pravosuđa 2014-2018, pratećim Akcionim planom 2014-2016. godina za njenu implementaciju i mjerama iz Akcionog plana za Poglavlje 23, predviđena je izrada Analize o radu notara sa posebnim osvrtom na rad u ostavinskim predmetima. Od početka rada notara 25. jula 2011. godine rad notara je bio predmet analize. Rađena je Analiza rada notarske službe u Crnoj Gori za period od 25. jula 2011. godine do 31.12.2012. godine koju je Vlada usvojila na sjednici od 9. maja 2013. godine. Jedan od zaključaka ove analize bio je da Ministarstvo pravde sa predsjednicima sudova sagleda mogućnosti dodjele u nadležnost nespornih ostavinskih predmeta notarima. Nadalje, rad notara bio je predmet Analize uticaja reforme izvršnog postupka i uvođenja notarijata na unapređenje poslovnog ambijenta koju je Vlada usvojila na sjednici od 27. juna 2013. godine.

U skladu sa prethodno navedenim predmet ove analize je sagledavanje rada notara za 2013. 2014. i 2015. godinu sa posebnim osvrtom na rad notara u vezi vođenja postupaka raspravljanja zaostavštine koja nadležnost im je data od 1. maja 2015. godine u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku ("Službeni list CG", broj 20/15). Ovom analizom obuhvaćen je period od 1. maja 2015. do 1. maja 2016. godine rada notara na ostavinskim predmetima i sagledana prva godina povjeravanja ostavinskih predmeta od strane suda notarima, njeni efekti za građane, kao i rasterećenje sudova.

Notarsku komoru Crne Gore čine ukupno 50 notara od predviđenih 65 notara. Od početka rada notarske službe, suočeni smo sa nezainteresovanošću kandidata za imenovanje u sjevernim opštinama, kao što su Andrijevića, Plav, Berane, Žabljak, Kolašin i Mojkovac, pa je funkcionisanje notarske službe u tim opštinama obezbjeđeno na način što notari imenovani za druga područja obavljaju djelatnost i na tim područjima. Na sedam konkursa koja su raspisana od strane Ministarstva pravde, na istim se nijedan kandidat nije prijavio za imenovanje za navedena područja, a i nema interesovanje za polaganje notarskog ispita, koji je i uslov za imenovanje.

Iz pregleda rada notara za period od 1. januara 2013 do 1. maja 2016 godine, može se vidjeti da je u radu notara za UZZ predmete (svi pravni poslovi kojima se stiče ili prenosi pravo svojine) bilo 86.912 predmeta i je 396.938 OVP predmeta (ovjere potpisa, prepisa, prevoda i izvoda).

Podaci su dati po područjima osnovnih sudova u ukupnom broju, i na taj način je dat prikaz njihovog angažovanja kao i obim posla. Sagledavanjem broja radnji i područja na kojima notari obavljaju djelatnost, uočava se da notari koji obavljaju svoju djelatnost u južnim opštinama u značajnoj mjeri su angažovaniji u odnosu na notare koji obavljaju djelatnost u sjevernim opštinama, koji se ogleda u broju preduzetih radnji, što se reflektuje i na prihod notara.

Nadalje, u odnosu na rad notara u ostavinskim predmetima, može se vidjeti da je od 01.maja 2015. godine do 1. maja 2016. godine, broj povjerenih ostavinskih predmeta notarima od strane sudova je 5.501 predmet, od čega je završeno 3.985 predmeta, dok je 1.498 predmeta u radu ili su donijeta rješenja, ali je u toku rok za podnošenje prigovora te se nakon njegovog isteka očekuje njihovo vraćanje sudu. Izjavljen je 31 prigovor, a u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku član 94 stav 4 vraćeno je 18 predmeta sudovima. Takođe, sagledan je uporedni pregled godišnjeg priliva, riješenih, neriješenih i prenesenih ostavinskih predmeta u osnovnim sudovima po godinama (2012.g,2013.g,2014g.) prema godišnjim izvještajima Sudskog savjeta o radu osnovnih sudova u ostavinskim predmetima.

U IV dijelu Analize, dat je pregled nadzora nad zakonitošću rada notara od strane Ministarstva pravde, suda I Notarske Komore. Izvršenim nadzorom utvrđeno je, da notari obavljaju notarsku službu u skladu sa Zakonom o notarima i u posmatranom periodu nijesu utvrđene nepravilnosti koje bi imale za posljedicu podnošenje predloga za pokretanje disciplinskog postupka od strane Ministarstva pravde. U odnosu na nadzor nad radom notara na predmetima raspravljanja zaostavštine, koji vrše predsjednici sudova, većina notara u posmatranom periodu radila je u skladu sa zakonom i prilikom nadzora nijesu primijećene nepravilnosti, niti nezakonito postupanje i propusti, tako da predsjednici sudova nijesu imali primjedaba na njihov rad.

U V dijelu dat je pregled aktivnosti Notarske Komore iz kojeg se posebno može vidjeti, da je Notarska Komora bila posvećena organizovanju obuka za notare, u cilju njihovog kvalitetnijeg i ažurnijeg rada, kao i u saradnji sa Ministarstvom pravde na uspostavljanju elektronskog umrežavanja notarskih kancelarija međusobno i sa evidencijom sa Upravom za nekretnine.

Notarska komora je uz podršku Ministarstva pravde postala punopravan član Međunarodne unije notara kao 82 članica Unije.

Za period od 1. januara 2013. godine do 31. decembra 2015. godine notari su po osnovu poreza na dohodak, poreza i doprinosa za zaposlene i PDV-a Budžetu Crne Gore uplatili iznos od 5.782,888,22 eura.

U zaključnom razmatranju ove analize može se vidjeti ocjena stanja funkcionisanja notarijata po svim nadležnostima. Tako se uvođenjem notarijata kao dijela pravnog sistema, povećao stepen pravne sigurnosti u poslovima sticanja ili prenosa prava svojine i praktično je eliminisana mogućnost da neovlašćeno lice zaključi pravni posao za koji je kao obavezna propisana forma notarskog zapisa i mogućnost za višestruku prodaju svedena je na minimum. Takođe, radom notara i jačanjem njihovih kancelarija podstakla se i privatna inicijativa u zapošljavanje lica, obzirom da je u svakoj notarskoj kancelariji zaposleno u prosjeku tri do deset lica (saradnici i administrativna lica), pa i sa tog aspekta imamo pozitivan uticaj uvođenja notarijata.

U cilju obezbjeđivanja potpune pravne sigurnosti imajući u vidu dodadašnji rad notara potrebno je umrežavanje notara sa registrima organa državne uprave (Upravom

za nekretnine, Centralnim registrom privrednih subjekata), kako bi se omogućio direktan pristup svim bazama podataka u trenutku sačinjavanja pravnog posla pri čemu notar pristupom određenoj aplikaciji, vrši rezervaciju odnosno dalju blokadu nepokretnosti koja je predmet pravnog posla, prije nego što se zaključi ugovor i na taj način onemogući višestruku prodaju.

U odnosu na ostavinske predmete moguće je dati zaključak u odnosu na kvantitet rada na osnovu brojčanih podataka koji su dati u analizi iz kojih se vidi da notari ažurno rješavaju ostavinske predmete i u najvećem broju predmeta poštuju rokove od 60 dana za okončanje ostavinskog postupka. U pogledu kvaliteta rada notara u ostavinskim predmetima potrebno je, u narednom periodu pratiti broj izjavljenih prigovora i nadzorna ovlašćenja sudova u odnosu na rad notara, imajuću u vidu da je prošla godina dana od početka rada notara u ostavinskim predmetima.